

Handläggare
Camilla Söderberg Hollstein
Telefon: 08-50800812**Till**
Förskolenämnden

Omorganisation av omsorg på obekväm arbetstid

Redovisning av budgetuppdrag.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Förskolenämnden godkänner förslag till organisation för omsorg på obekväm arbetstid i Stockholms stad enligt bilaga till förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Förskolenämnden hemställer att kommunfullmäktige godkänner förslag till organisation för omsorg på obekväm arbetstid enligt bilaga till förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande.
3. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

I budget 2025 har förskolenämnden i uppdrag att organisera för två dygnetruntverksamheter i två olika stadsdelar. Huvudsakligt syfte med omorganisationen är att stärka barnrättsperspektivet och därmed kvaliteten. Centrala kvalitativa aspekter i förslaget är utökade öppettider, geografisk placering samt möjligheten att ha sin förskoleplacering och omsorg på obekväm arbetstid på samma adress. För barn i åldern 6–13 år gäller fortsatt att de har sin grundskoleplacering och fritidshem/fritidsklubb på samma sätt som idag.

För att verksamheten ska vara tillgänglig för flertalet som är i behov av omsorgsformen krävs att den geografiska placeringen har god tillgång till kollektivtrafik. Utifrån det föreslår förskoleförvaltningen Kungsholmens stadsdelsförvaltning samt Södermalms stadsdelsförvaltning.

Med barnets bästa i fokus och utifrån ett arbetsgivaransvar föreslår förvaltningen att omsorg i hem begränsas. Att säkerställa trygghet och säkerhet är svårare i hemmet än i lokal som staden ansvarar för.

Omsorg på obekväm arbetstid är en kommunövergripande verksamhet och bör inte vara kostnadsdrivande för de stadsdelar verksamheterna är förlagda till.

Bakgrund

I kommunfullmäktiges budget 2025 står;

”För att öka kvaliteten, förstärka tillgängligheten till, och förbättra verksamheten ur ett barnperspektiv, ska en omorganisation av stadens omsorg på obekväm arbetstid genomföras och riktlinjer revideras, under ledning av förskolenämnden. Driften flyttas från utbildningsnämnden till två stadsdelsnämnder, som inrättar varsin dygnet-runt- förskola”

Omsorg på obekväm arbetstid är avsedd för alla barn i åldern 1–13 år, för 13-åringar till och med skolavslutningen det år de fyller 13 år.

Omsorg på obekväm arbetstid erbjuds i dag i tre olika former;

- I anpassad lokal vardagskvällar kl.18.30-06.30 och dygnet runt på helger för de vårdnadshavare som har behov av omsorg på natt och helg
- I hemmet vardagskvällar kl.18.30-24.00
- Kombination hem/lokal då det finns behov såväl kväll och natt som helg

Under de senaste åren har staden gjort kontinuerliga anpassningar av ob-omsorgen för att bättre motsvara behov och efterfrågan;

- *år 2018* verksamhet i fyra stadsdelar. Skärholmen, Bromma, Kungsholmen och Enskede-Årsta-Vantör.
- *år 2020* verksamhet i två stadsdelar. Kungsholmen och Enskede-Årsta-Vantör.
- *år 2022* verksamhet i en stadsdel. Kungsholmen.

Anledning till förändringarna är den låga nyttjandegraden, exempelvis nyttjades 51% av den schemalagda tiden under år 2023. I nuläget får alla som ansöker om och är berättigade till omsorg på obekväm arbetstid sin ansökan beviljad.

Ärendet

Förskolenämnden har i budget 2025 fått i uppdrag av kommunfullmäktige att omorganisera och utveckla organisationen för omsorg på obekväm arbetstid (ob-omsorg). Huvudsakligt syfte med omorganisationen är att stärka barnrättsperspektivet och därmed kvaliteten. Centrala kvalitativa aspekter i förslaget är utökade öppettider, geografisk placering samt möjligheten att ha sin förskoleplacering och omsorg på obekväm arbetstid på samma adress.

Verksamheten ska vara förlagd till två stadsdelar som ansvarar för utförande. Förskolenämnden ansvarar fortsatt för handläggning av ansökningar, beslut och budget.

Ob-omsorgen föreslås samlokaliseras med förskolor som är öppna inom stadens ramtider (kl. 06.30-18.30) för förskolor, fritidshem/fritidsklubb.

Geografisk placering

Den geografiska placeringen behöver vara central med god tillgång till kollektivtrafik vilket är en nödvändighet för att verksamheten ska vara så tillgänglig som möjligt för de familjer som är i behov av ob-omsorg.

Förslag på stadsdelar;

Kungsholmen alternativt Norra Innerstaden erbjuder i första hand omsorg för familjer boende i Hässelby- Vällingby, Bromma, Järva, Norra Innerstaden och på Kungsholmen.

1. Kungsholmen – förskola med närhet till tunnelbana Fridhemsplan. Fridhemsplan är en knutpunkt som också har närhet till grönområden och parker.
2. Norra Innerstaden – nära Sabbatsbergområdet med anledning av läget som ger gångavstånd till T-centralen, St. Eriksplan, Odenplan samt flera busslinjer.

Förskoleförvaltningen förordar Kungsholmen nära Fridhemsplan utifrån tillgång till fler och större grönområden och parker.

Södermalm alternativt Hägersten- Älvsjö erbjuder i första hand omsorg för familjer boende i Farsta, Skärholmen, Hägersten-Älvsjö. Skarpnäck, Enskede-Årsta-Vantör och på Södermalm.

1. Södermalm – förskola med närhet till tunnelbana, förslagsvis Skanstull eller Hornstull
2. Hägersten-Älvsjö – förskola i närheten av tvärbana/tunnelbana Liljeholmen.

Förskoleförvaltningen förordar Södermalm då arbetet med den nya tunnelbanesträckningen kan komma påverka området runt Liljeholmen under en period.

Fördelning av antal barn med beviljad ob-omsorg är relativt jämnt fördelat mellan stadsdelarna i staden. Se bilaga 1.

Former för omsorg på obekväm arbetstid

Omorganisationen innebär att ob-omsorg föreslås erbjudas enligt följande;

- Placering på förskola nära hemmet samt annan placering i verksamhet för omsorg på obekväm arbetstid.
- Placering på förskola och omsorg på obekväm arbetstid på samma adress. Detta förutsatt att plats finns för förskoleplacering.
- Omsorg på obekväm arbetstid i anpassad lokal erbjuds kl.17.30-07.30.
- Omsorg i hemmet beviljad efter särskild prövning, måndag till torsdag kl.18.30-24.00
- Kombination hem och anpassad lokal, beviljad efter särskild prövning, då det finns behov såväl kväll och natt som helg

Ledning och bemanning i verksamheten

De två stadsdelar där omsorg på obekväm arbetstid placeras får en ny form av verksamhet i stadsdelen. Det medför sannolikt behov av stöd från stadsförvaltningens övergripande resurser som exempelvis HR och ekonomi.

Organisation av ledning och bemanning i verksamheten utformas så som respektive stadsdelsförvaltning finner lämpligt utifrån den nya organisationsstrukturen.

I ledning föreslås följande;

- chef/rektor med arbetsgivaransvar
- operativ ledning med ansvar för bemanning, schemaläggning och planering
- chef i beredskap

Bemanning i verksamheten;

- grundbemanning för verksamheten i lokal är två schemalagda medarbetare upp till 10 barn
- kompletterande timanställda medarbetare vid behov. En (1) medarbetare/fem barn
- en (1) medarbetare för omsorg i hem
- Om särskilda skäl finns kan grundbemanningen behöva utökas. Beslut tas av ansvarig chef
- Medarbetare som hämtar och lämnar vid behov

Dialog gällande nuvarande personal vid Kungsholmens grundskola inleds då beslut är taget om vilka stadsdelar ob-omsorgen förläggs till. Dialogen sker i huvudsak mellan nuvarande arbetsgivare som är Kungsholmens grundskola och aktuell stadsdel.

Ekonomi

Förskoleförvaltningen har fortsatt ansvar för budget och ersättning till utföraren. Omsorg på obekvämt arbetstid är en kommunövergripande verksamhet och bör därför inte vara kostnadsdrivande för de två stadsdelar där verksamheterna är placerade. Eventuell obalans i budget, såväl överskott som underskott, förslås hanteras stadsövergripande.

Ersättningsmodellen till utförarna föreslås ses över;

- timersättning för utförd omsorg på obekvämt arbetstid justeras. Nuvarande timersättning har varit oförändrad sedan 2017.
- finansiering av lokalkostnader förslås ingå i ersättningen till utförarna och ligger separat utanför timersättningen.

Lokalanpassningar samt köp av inventarier och investeringar är nödvändiga när omsorg på obekvämt arbetstid förläggs till stadsdelar. Möjligheten att använda och flytta inventarier och material som finns i nuvarande verksamhet bör övervägas. Kompletteringar kommer sannolikt att vara nödvändiga då verksamheten ska bedrivas på två adresser i stället för en. Initialt i uppbyggnadsfasen föreslås därför en förstärkt drift- och investeringsbudget.

Information och kommunikation

Då beslut är taget om i vilka stadsdelar verksamheterna placeras kommer en kommunikationsplan tas fram med specifik information till berörda vårdnadshavare samt för uppdaterad information på Stockholms stads webbsida.

Jämställdhetsanalys

Ur ett samhällsperspektiv är en kvalitativ och ändamålsenlig verksamhet på obekvämt arbetstid viktig. Flertalet som nyttjar omsorgsformen är kvinnor som arbetar inom vården där arbete är en väg mot etablering i samhället och självförsörjning som bör främjas.

Barnrättsanalys

Med utgångspunkt i barnets bästa ger omorganisationen ett stärkt barnperspektiv. Med justerade öppettider till kl.17.30-07.30 finns utrymme för måltider på mer lämpliga tider för barnet. En mer restriktiv hållning avseende omsorg i hemmet stärker och skyddar barnets rätt till en säker och trygg omsorg.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av förskoleförvaltningens avdelning för stadsövergripande utveckling i samarbete med förvaltningens övriga

avdelningar. Även utbildningsförvaltningens grundskoleavdelning samt skolchefer i berörda stadsdelar har deltagit.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 18 augusti och funktionshinderrådet kommer få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 20 augusti.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Omsorg på obekväm arbetstid är en logistisk och bemannings- och planeringskrävande verksamhet. Barns schemalagda tid bokas i hög grad av, ofta med kort varsel då familjen hittat en annan lösning eller på grund av att barnet blivit sjuk.

De senaste åren har staden gjort flera anpassningar av ob-omsorgen eftersom nyttjandegraden varit låg. Förvaltningen föreslår utifrån det att nyttjandegraden löpande följs upp och anpassas utifrån faktiskt behov.

Barnets bästa

Med barnets bästa i fokus föreslår förvaltningen att omsorg på obekväm arbetstid i lokal på vardagskvällar erbjuds mellan kl.17.30-07.30. En justering av tiderna innebär att barnen får äta både middag och frukost i lokalen och på för dem mer lämpliga tider.

Att upprätthålla barnsäkerhet och arbetsmiljökrav utifrån gällande riktlinjer och krav försvåras vid omsorg i hemmet, både avseende trygghet och säkerhet för barnet samt perspektivet närvarande ledarskap och ensamarbete. Förvaltningen föreslår därför att omsorg i hem begränsas och tillämpas restriktivt efter särskild prövning.

Ekonomi

Att avsätta lokaler för omsorg på obekväm arbetstid innebär lägre intäkter för den stadsdel och den enhet där verksamheten bedrivs med anledning av en minskad barnpeng. De lokaler som tas i anspråk behöver tomställas och anpassas för omsorg på obekväm arbetstid. Långsiktigt förväntas dock barnantalet öka och stadsdelarna har då tremånadsgarantin att ta hänsyn till. Detta kan komma att påverka stadsdelarnas förmåga att placera barn och då indirekt de lokaler som nu är aktuella för omsorg på obekväm arbetstid.

Då beslut om i vilka två stadsdelar verksamheten förläggs kommer förskoleförvaltningen, i samarbete med utbildningsförvaltningen, stödja stadsdelarna i övergripande frågor under en övergångsperiod. Utbildningsförvaltningens grundskoleavdelning har lång erfarenhet av driften av verksamheten och har värdefull erfarenhet som bör tas tillvara i övergången till drift i stadsdelar.

Avslutningsvis föreslår förskoleförvaltningen att reglementena för förskolenämnden respektive utbildningsnämnden revideras utifrån den nya organisationen i samband med budget 2026.

Förvaltningen föreslår även att följande punkter utreds;

- Förskola med utökade öppettider som ett alternativ för att bidra till att färre barn behöver omsorg på natten.
- Möjligheten att omsorg på obekväm arbetstid bedrivs och finansieras motsvarande en kommunövergripande verksamhet.

Katarina Odén RyhedeKatarina
Odén Ryhede
Tf. Förvaltningsdirektör
Förskoleförvaltningen

Bilagor

Bilaga 1. Fördelning av barn mellan stadsdelarna i de olika formerna för ob-omsorg samt åldersfördelning

Bilaga 2. Organisatoriska och lokalmässiga förutsättningar

Bilaga 3. Utredning Omsorg på obekväm arbetstid 2024

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Katarina Odén Ryhede, Tf. Förvaltningsdirektör	2025-08-12